



Dr. Fodor Péter főigazgató

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár gyűjteményével, szolgáltatásaival, tereivel, kezdeményezéseivel, rendezvényeivel és szervezeti kultúrájával kreativitásra, alkotásra, fejlődésre, együttműködésre ösztönöz. Segíti az információs műveltség megszerzését, fejleszti az olvasási készséget és a szövegértést. A könyvtár nagyarányú beruházásokra készül, Terézvárosban új tagkönyvtárat hoznak létre, rekonstruálják a Pálffy-palotát, oktatóbázist alakítanak ki. Dr. Fodor Péter főigazgató lapunknak kiemelte, hogy olyan mintaprogramot indítanak, amelyben összegyűjtik az ország sikeres könyvtárainak módszereit.

*A Fővárosi Önkormányzat döntött a Pálffy-palota rekonstrukciójáról, ahol Zenei Gyűjteményük működik. Mikor kezdődik a felújítás, és a munkálatok ideje alatt elköltöztetik a gyűjteményt?*

– Nagy várakozással tekintünk az Ybl Miklós által tervezett Pálffyné –palota felújítása elé. Itt kapott helyet 1998-ban a Zenei Gyűjtemény, és a Gazdasági-műszaki igazgatóság. A gyűjteményt a felújítás ideje alatt, ami előreláthatólag különböző időszakokban, 2017–18-ban valósul meg, amikor a munkálatok olyan fázisba érnek, áthozzuk a központi épületbe, a Wenckheim-palotába. Kijelöltük a helyét; hiszen nem szeretnénk a Zenei Gyűjtemény olvasóit, használóit, diákokat, kutatókat olyan helyzetbe hozni, hogy ne álljon rendelkezésükre ez a nagyon exkluzív, népszerű és értékes anyag.

*Terézvárosban pedig egy teljesen új tagkönyvtárat építenek. Miért szükséges ez, mi a gond az Andrássy úttal?*

– Majdnem 80 éve működik az Andrássy úti könyvtár. Viszont az épület többi részét, a lakásokat megvásárolták, és már csak mi maradtunk ott. A Fővárosi Önkormányzat értékesítette azzal a feltétellel, hogy a VI. kerületben nem szűnik meg a könyvtár. Ezért az új könyvtárat az Oktogon közelében, a Király és a Dohnányi Ernő utca között lévő Teréz körúti ingatlanban helyezük el. Kiemelendő, hogy a Kertész utca 15. szám alatti és az Andrássy úti tagkönyvtár integrációja által létesítünk új könyvtárat, aminek érdekessége, hogy odafigyelve a térség idegenforgalmára is, szemléletében a szolgáltatási palettát bővítjük. A könyvtár elsősorban a felnőtteket érinti, hiszen a Liszt Ferenc téren továbbra is a megújult gyermekkönyvtár várja olvasóit.

*Honnan kapják a pénzt az építkezéshez?*

– Fenntartónk, a Fővárosi Önkormányzat biztosítja az anyagi fedezetet. Ha összeadjuk a Pálffy-né-palota rekonstrukciójának és a Teréz körúti új könyvtár építésének összegét, akkor ez igen komoly felelősségvállalás a fenntartó részéről, aminek nagyon örülünk. Hiszen majdnem másfél évtizede próbáljuk megtalálni a VI. kerületben azt a helyet, ahol megfelelő könyvtárat létesíthetünk. Sőt nemcsak az építkezést, hanem az első eszközbeszerzést is a Fővárosi Önkormányzat finanszírozza. Új bútorokkal, informatikai eszközökkel várjuk a közönséget a Teréz körúton – reményeink szerint 2018 végén.

*Előfordult, hogy egy kerületi önkormányzat is beszállt az újjáépítésbe vagy a helyreállításba?*

– Nagyon jó kapcsolatot ápolunk a kerületi önkormányzatokkal, akik támogatják a könyvtárak létesítését. Ez történt a III. kerületben Káposztásmegyeren, a XII. kerületben, ahol az Ugocsa Mozi helyén jött létre könyvtár, a XXI. kerületben, Csepelen, a XXII. kerületben, Nagytétényben a volt zsidó imaházát alakították át könyvtárrá, a XIII. kerületben, a RAM-ban, a X. kerületben, Újpalotán tavaly az újhegyi városrész helyreállítása során kibővítette az ottani könyvtár alapterületét Kőbánya önkormányzata. Pestszentimrén is az önkormányzat finanszírozta az új könyvtár kialakítását, berendezését. A felsoroltak a kerületi önkormányzatokkal való együttműködésünknek „csak” egyik formája. Ilyen még a „Könyvet Házhoz” program; az ellátással az otthonukhoz kötött, mozgásukban korlátozott, beteg vagy idős olvasóknak segítünk könyvet, folyóiratot, DVD-t kölcsönözni. Közös gondoskodunk elsősorban az idős, mozgáskorlátozott olvasóinkról a kerületi szociálisgondozó-hálózatokkal együttműködve.

*Számíthatunk még a közeljövőben fejlesztésekre?*

– Biztos, mert a FSZEK „három i” jelzős stratégiai terve 2020-ig szól, s küldetésnyilatkozatának három fejezete van: integrálni, inspirálni, informálni. Ez azért nagyon lényeges, mert már a Fővárosi Szabó Ervin Könyvár harmadik hétéves tervéről van szó. Az első, a 2002–2009-es sikeres, a következő ciklus részben a gazdasági válság következtében sokkal nehezebb volt. Most nagy örömünkre a Fővárosi Önkormányzat külön kiemelt támogatást biztosít két területre, a dokumentum beszerzésre és az informatikára. Ha már kérdezte a közeljövő fejlesztéseit, akkor nem kerülöm meg a választ: a XI. kerületi, Karinthy úti kétszintes könyvtárba beépítünk egy liftet – gondolva az idős olvasókra –, és restauráljuk a homlokzatot. A IV. kerületi Király utcában lévő bibliotéka tetőszerkezete, homlokzata is megújul. A kerületi önkormányzatok pedig mindemellett olyan jellegű pályázatokon is szerepeltetik a tagkönyvtárainkat, melyeket közösségi programokra, eseményekre írtak ki. Öröndöztünk, hogy ezek a pályázatok sikeresek, és több kerületben külön támogatják az állománygyarapítást.

*Ez azért is érdekes, mert már évtizedekkel ezelőtt beszéltek, írtak szakértők a Gutenberg-galaxis végéről. Változtak a könyvtárhasználati, olvasói szokások?*

– Sokat írtak a Gutenberg-galaxis válságáról, de könyvtárba még járnak, hiszen csak tavaly 324 ezer volt a regisztrált olvasóink száma. Ez azért lényeges, mert a könyvtárlátogatások száma meghaladta az öt és félmilliót. Ebből a személyes használat 2,1 millió és 3,4 millióan távhasználatban vették igénybe a könyvtár szolgáltatásait. Amikor 2004-re a teljes informatikai rendszer kiépült részben állami, részben fővárosi támogatásból az első teljes évben a távhasználat száma csak 300 ezer volt. Ez jelzi a könyvtárhasználati szokások változását. Olvasóink pedig lehetnek könyvtárhasználók és könyvtárlátogatók. A nemzetközi tendencia nálunk is érvényesül: kevesebb dokumentumot kölcsönöznek, és használnak. 2015-ben a könyvtárainkból közel 3,7 millió 2016-ban pedig 3,5 millió kötetet kölcsönöztek. Jelentős mértékben csökken a helyben használt dokumentumok száma. Régen a könyvtárakban meghatározó volt a kézikönyvtár (enciklopédiák, lexikonok) adta ismeret. Ma az internet világában bármilyen információt gyorsan beszerezhetünk, elég hozzá egy okostelefon. Tehát az internet elterjedésével kevesebben használják a kézikönyvtárat, mint tíz évvel ezelőtt. Nekünk erre a változásra is oda kell figyelnünk.

*Évente nagyon sok könyv jelenik meg, és számos folyóirat. Ezek mind könyvtárkötelesek, vagy önök döntenek el, hogy megrendelik-e azokat a kiadótól?*

– Évente jelentős összeget fordítunk dokumentumvásárlásra, értsük alatta a nyomtatott és elektronikus könyveket, folyóiratokat, hangos és öregbetűs könyveket. Közbeszerzést hirdetünk meg, és eszerint kapjuk meg az újdonságokat, ami nyilvánvalóan a könyvtár és az olvasók számára hasznos, hiszen így több könyvet tudunk megvásárolni. Ugyanakkor lényeges a kulturális tárca érdekeltségénövelő támogatása. Olykor a sikerkönyveket hónapokon át keresik,

előjegyzik, ami természetes, mert az olvasók igényeit figyelembe vesszük.

*Ferencvárosban oktatóbázist alakítanak ki. Kiket és mire oktatnak? Hiszen a könyvtár- és információtudományi tanszékeken képeznek könyvtárosokat.*

– Az oktatóbázis egy uniós pályázathoz (EFOP-3.3.3-VEKOP/16) kapcsolódik, s az országos múzeumi és könyvtári központi fejlesztés jegyében valósul meg. Mi a hároméves projekt keretén belül a könyvtári fejlesztéssel foglalkozunk, a múzeumi területen pedig a Szabadtéri Néprajzi Múzeum végzi el ezt a feladatot. Olyan mintaprogramokat dolgozunk ki, melyekkel népszerűsítjük az olvasást, a digitális írástudást terjesztjük és fontosságát hangsúlyozzuk. Országos szinten a 90 mintaprojekthez 40 szaktanácsadó csatlakozik, ami megyénként – hozzászámítva a fővárost – 2 főt jelent. Ehhez a projekthez kapcsolódik az a továbbképzés, amit részben a könyvtárosok, pedagógusok számára szervezünk szakmai partnereinkkel való együttműködésben. Tehát a projektnek a szakma fontos társadalmi bázisát jelenti. Bizonyára feltűnt többeknek a könyvtáros tanárok jelenléte, hiszen a köznevelési területen belül 18 éves koriig célozza meg ez a program az olvasás népszerűsítését. 2019-re tervezünk egy országos olvasásnépszerűsítő projektet. A mintaprogramok azt is jelentik, hogy nem felülről kell mindent kiötleni, hanem össze kell gyűjtenünk az országban már meglévő kitűnő kezdeményezéseket, tapasztalatokat, hiszen nagyon kreatívak a könyvtárosok. Lényeges, hogy amit jól csinálnak, mondjuk egy Zala megyei kistelepülésen, azt Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében is lehessen alkalmazni. Az országos módszertani fejlesztés keretében a közoktatásra és annak szereplőire fordítunk kiemelt figyelmet, az oktatási intézményekre, az aktív és leendő pedagógusokra, továbbá a diákokra. Az oktatóbázist a kezelésünkben lévő fővárosi tulajdonú épületben, közel 250 négyzetméteren, a Petőfi híd pesti hídfőjénél alakítjuk ki, direkt olyan helyen, ami tömegközlekedési eszközökkel kiválóan megközelíthető. Az oktatóbázis a három éves projekt lejárta után nem szűnik meg, hanem továbbra is a magyar könyvtárügyet szolgálja.

Medveczky Attila